EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 358 Marți 31 Decembrie 1940

poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

6 Pagini

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.

Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

3 luni. Lei ... 12 luni. O lună Lei 80. În străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei. UNIV.-SPORT 300 lei

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

Transporturile pe șosele

Desvoltarea pe care a luat-o demult în alte țări transportul cu auto-vehicule este cunoscută și o politică de armonizarea intereselor căilor ferate cu cele ale concesionarilor de transport pe șosele constitue preocuparea permanentă a tuturor conducătorilor, cari își dau seama ce importanță au, pentru viața economică, înlesnirile ce se fac în domeniul circulației rapide a oamenilor și a mărfurilor.

Căile noastre ferate, una din instituțiile cele mai bine organizate din țară, au în parte și sarcina de a satisface nevoile de deplasare ale cetățenilor în regiunile unde nu sunt legături directe de cale ferată.

Din plângerile pe cari le primim, înlăturăm dela început pe cele cari privesc numărul restrâns al autobuselor ori nerespectarea strictă a orariului. Toți trebue să ne dăm seama de întrebuințările ce s'au dat acestor autobuse, fie în opera de ajutorare a refugiaților, fie în alte ocaziuni precizate de necesitățile statului.

Cazurile de forță majoră sunt atât de numeroase în cât nu se poate face o vină precisă celor ce au în grijă organizarea transporturilor pe șosele.

Există însă o latură unde dreptul de concesiune trebue să fie interpretat în mod mai larg. Contravențiile încheiate particularilor cari fac cărăușie pe același drum unde e traseul concesionat sunt izvorâte în mod logic din drepturile contractuale.

Dar nu trebue să meargă până acolo, încât să se facă o vină unui automobilist care a remorcat — fără plată — pe niște turiști cari nu se puteau mișca din mijlocul șoselii din cauza viscolului, cum este cazul pe care ni-l citează un cititor al nostru din Snagov.

Șoseaua națională este a tuturora. Drept de concesiune înseamnă că nu trebue îngăduit altei societăți să facă transporturi de mărfuri și persoane, drept pe care l-a obținut numai concesionarul. Dar dacă o mașină particulară face o înlesnire cuiva, salvând dela moarte ori dela o îmbolnăvire sigură niște oameni rămași în mijlocul câmpului, această omenie nu poate fi în nici un caz calificată drept contravenție.

O încurajare a transporturilor pe această linie atât de frecventată este și un mijloc de eftenire a traiului și o satisfacere a micilor producători cari aduc din comunele apropiate, în Capitală, alimente în cantități reduse.

Sunt chestiuni de detaliu cari în aparență par fără importanță; în realitate trebue să le privim prin prisma intereselor generale și în legătură cu dificultățile ce le întâmpină toată lumea din pricina consecințelor tuturor frământărilor interne și externe pe cari le cunoaștem cu toții.

Din îmbinarea armonioasă a tuturor intereselor, din îngăduința reciprocă și înțelegătoare și a publicului și a serviciilor oficiale ori particulare, putem să facem o cale medie, grație căreia să putem suporta cu toții mai cu ușurință greutățile mari ce s'au ivit în mersul normal al vieții de toate zilele.

UN RĂSPUNS

Dacă am primi ad litteram, cuprinsul articolului „Presa în Statul totalitar" semnat de d. rector al Universității din București, P. P. Panaitescu,—DUPA CARE LIBERTATEA PRESEI, în concepția d-sale, N'AR MAI AVEA CE CAUTA IN TARA NOASTRA — ar trebui să nu mai încercăm a da nici un fel de răspuns acelui articol.

Socotind însă, că măcar dreptul de apărare n'a fost încă abolit atunci când în fruntea guvernului se găsește generalul Ion Antonescu atât de prigonit, și a cărui apărare eu singur am îndrăsnit să o iau în țara asta, sub regimuri de prigoană, răspund următoarele: Omul care a scris articolul răspuns celui cu titlul „Oameni de treabă", nu este nici „un om cu poze solemne, nici unul plin de demnitate solemnă, așteptând ca statul să-i ofere o demnitate echivalentă cu cea pe care o afișează", ci este omul care n'a pozat nici odată, fiindcă n'a fost ahtiat după nici o situație nemeritată și n'a cerut și n'a așteptat să-i se ofere nici o demnitate, fiindcă s'a mulțumit cu aceia ce numai munca și inteligența lui i-au oferit și nici nu a permis nimănui să-l ofenseze fără a-i da cuvenita replică.

Dacă am dat un răspuns articolului d-lui Panaitescu, nu a fost pentru că eu m'aș fi simțit vizat prin el, nici pentru că aș fi voit să intru în polemică cu d-sa pe această chestie, ci pentru că am voit să arăt că este nedrept când învinuește pe oamenii de treabă, că nu intră în luptă, atunci când nu au putința să lupte din cauza condițiunilor care fac lupta imposibilă pentru majoritatea oamenilor. Nu m'am socotit vizat, pentru că, deși „Universul" nu este un organ de luptă politică, ci numai de luptă națională, totuși atunci când am socotit că guvernele, ori-cari au fost ele sau presa lor, comit unele greșeli grave, le-am atras atenția asupra consecințelor desastruoase cari, din nefericire, de cele mai multe ori s'au realizat așa cum le-am prevăzut eu.

Dacă am fi voit să ne adaptăm vremurilor, așa cum crede d. Panaitescu, n'am fi suferit atâta prigoană perfidă mai bine de zece ani din partea celor ce s'au perindat la cârma statului și mai ales din partea guvernelor pretinse totalitare ale lui Armand Călinescu și succesorilor lui.

Poate și demnitățile cari ni s'ar fi oferit fără să fie cerute, ar fi întrecut chiar presupunerile d-lui Panaitescu. Desigur, alta a fost situația ziarelor „Cuvântul" și „Buna Vestire", care fiind în deosebi organe de luptă politică, au luat asupra lor și riscurile și avantajele felului lor de luptă, pe când „Universul", când a îndrăsnit, — și a îndrăsnit de nenumărate ori — a luat asupră-și numai riscurile, fiindcă se putea pierde un organ de luptă națională, cu o reală putere de acțiune în opinia publică românească.

Problema națională n'a inventat-o nici „Universul" nici regimul Legionar. Ea a existat de mult în sângele și cugetele atâtor români și dacă nu s'a putut pune în valoare mai de vreme, este pentru că până ce „Universul", sub conducerea mea, nu s'a pus în serviciul ei, alt organ de publicitate nu a putut-o promova cu atâta intensitate și cu atâta putere de răspândire în sufletul românesc.

Lupta prin presă însușită de „Universul" și sprijinită de tineretul studențesc, care în cea mai mare parte a format cadrele și începutul mișcării legionare, a făcut ca ideia națională să triumfe.

Ori de câte ori, lupta dusă de „Universul" pe chestia națională devenea mai aprigă, adversarii ei, pentru a o diminua, pentru a distrage atenția dela ea, se aruncau asupra „Universului", cu învinuirea de afacere comercială, cum făceau „Adevărul" și „Dimineața" și acei cari nu puteau înțelege că un organ de importanța „Universului" stă în slujba tuturor claselor sociale, cărora le dă sprijinul său în promovarea intereselor lor și drepturilor lor, putând astfel să-și creeze o bază care-i asigură independența de guverne și posibilitatea să fie folositor tuturor.

Dacă nu aș înțelege din articolul d-lui Panaitescu, că discuția, ori critica greșelilor celor ce se socotesc numai ei triumfători azi pe chestia națională, este interzisă, ar mai fi multe de adăogat. Țin, însă, să spun — dacă și aceasta va fi permis — că triumfu[illegible] tiei naționale, pe mine și pe colaboratorii mei, ca și pe ori ce bun Român, ne-a bucurat din tot sufletul, fiindcă am văzut că și lupta noastră nu a fost în zadar.

Iar dacă am căutat din când în când să atragem atenția asupra greșelilor cari se fac — de sigur de multe ori neintenționat — este că am socotit întotdeauna presa o colaboratoare a guvernelor, în măsură să-i aducă informații sau să-i semnaleze abuzuri, care scapă de multe ori vigilenței lor, după cum poate constata oricine are un minimum de experiență a guvernării.

Ce ar fi fost dacă acum opt ani, răposatul Duca m'ar fi ascultat și nu ar fi disolvat Garda de Fier? Am fi mai trecut prin atâtea frământări de atunci și până azi? S'ar fi mai deschis prigoana și epoca de tristă amintire a lui Armand Călinescu? Am fi pierdut noi hotarele, dacă am fi avut cu toții privirile îndreptate spre ele, în loc de a trece prin dureroase frământări interne?

Experiențele făcute în ultimii ani în detrimentul libertății presei n'au fost fericite.

Când Armand Călinescu inventa partidul Renașterei Naționale pentru a teroriza țara și a asasina pe fruntașii legionari, ori când urmașii lui Călinescu inventau partidul Națiunii, cu aceleași obiective, primele lor lovituri erau îndreptate contra libertății presei.

Prin presă liberă, noi n'am înțeles niciodată presă desănțată, ci presă cu răspundere efectivă, propagând adevărul în cadrele Statului național.

Am înțeles și înțelegem și concepția Statului totalitar și nevoia unei prese dirijate în problemele mari naționale ale Statului.

Dar Statul totalitar nu exclude opinia publică. Din potrivă, întreaga experiență de până astăzi a marilor regimuri totalitare dovedește cât de sensibilă este conducerea lor la marile exigențe ale maselor populare.

Deasemenea, presa dirijată, — colaboratoare de fiecare zi a acțiunei guvernamentale în toate marile probleme naționale și politice ale Statului — nu înseamnă, nici presă stereotipă, nici presă încătușată, nici presă sistematic pusă în serviciul publicității personale.

In presa germană sau italiană diversitatea este vizibilă pe toată gama, dela VÖLKCHISCHER BEOBACHTER la FRANKFURTER ZEITUNG, sau dela POPOLO D'ITALIA la CORRIERE DELLA SERA.

Dacă, de sigur, conformismul este absolut în ce privește acțiunea politică a regimurilor, în chestiile sociale, culturale și economice, nu lipsește nici varietatea, nici posibilitatea unei ample informații, nici adaptarea la exigențele publicului, nici exercițiul dreptului de critică de[illegible] de discuție obiectivă a problemelor.

Când Ducele Mussolini a instituit regimul Corporativ în forma lui de azi, acum câțiva ani, timp de luni de zile ziarele au discutat cu cea mai largă libertate cele mai bune forme de organizare.

Nici nu s'ar putea concepe de altfel, cum măsuri destinate marelui public ar putea fi luate în cele mai bune condițiuni fără consultarea celor interesați, sau cum s'ar putea pune capăt la numeroase neajunsuri administrative, dacă cei cari le suferă nu au putință să le aducă la cunoștința guvernanților prin intermediul unei prese făcute pentru marea masă a poporului, din care numai o mică parte este organizată politicește în toate regimurile politice, fie totalitare, fie democratice.

Acest minimum de libertate este supapa de siguranță care trebue lăsată în însuși interesul general, unei prese cinstite și înțelegătoare a ideii de Stat.

In acest cadru, noi credem că ne slujim țara, în cultul adevărului, fără ură și părtinire și ne putem astfel îndeplini datoria în limita puterilor noastre, fără altă pretenție la răsplată, de cât a unei conștiințe împăcată cu ea însăși.

STELIAN POPESCU

IARNA IN MUNȚI...

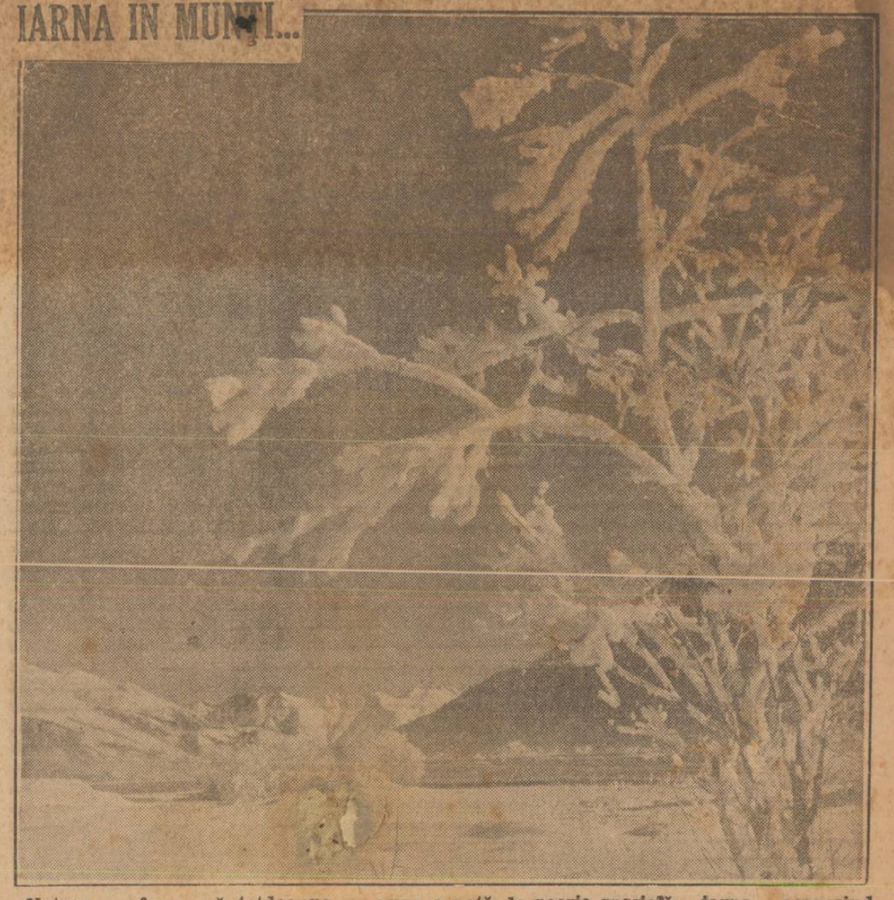

Natura, — frumoasă totdeauna, — pune o notă de poezie specială, iarna, acoperind munții în mantie de argint...

O telegramă adresată de secretarul partidului fascist italian prefecților de districte în legătură cu discursul d-lui Churchill

Roma, 28 (Rador). — Corespondentul agenției DNB transmite:

Secretarul partidului fascist a trimis, în referire la discursul d-lui Churchill adresat poporului italian, următoarea telegramă prefecților de districte:

Lamentabila acțiune a d-lui Churchill confirmă din nou ceeace noi știam încă de mult timp, că englezii nu cunosc noua Italie, sau că nu vor să cunoască această Italie care este sigură de victorie și însuflețită de încrederea în Duce, al cărui nume încorporează și reprezintă întreaga Națiune.

Englezii vor cunoaște această Italie într'un viitor apropiat și atunci va fi în dezavantajul lor.

Guvernul iugoslav va fi remaniat

Belgrad, 28 (Rador). — Corespondentul agenției DNB transmite:

D. Svetkovici, președintele consiliului de miniștri, s'a înapoiat la Belgrad împreună cu d. dr. Constantinovici, ministru de stat.

Se prevede pentru Luni o audiență a primului ministru la Principele Regent Paul.

In legătură cu aceste fapte, se crede în cercurile politice din Belgrad că transformarea guvernului, despre care s'a mai vorbit, este acum iminentă. Se crede în general că d. Budisavlievici, până acum ministru al prevederilor sociale, va trece la ministerul instrucțiunii publice, care a rămas fără titular în urma morții d-rului Koroșeț. Deasemenea se crede că d. Kuloveț, șeful slovenilor nou intrat în guvern, va asuma departamentul prevederilor sociale.

Se mai vorbește și despre alte modificări în sânul guvernului.

*

Belgrad, 28 (Rador). — Corespondetul agenției „DNB" transmite:

In legătură cu iminenta remaniere a guvernului, se declară în cercurile conducătoare din Belgrad că d. Svetkovici, președintele consiliului, a căzut de acord cu d-rul Macek, în timpul șederii sale la Zagreb, asupra tuturor chestiunilor și că are prin urmare o libertate deplină în ce privește numirea unor noui colaboratori.

AZI VOR SUNA SIRENELE DE ALARMĂ, IN SCOP DE A LI SE VERIFICA BUNA FUNCȚIONARE

Articolul, cu amănunte, în pag. 4-a

Comisari pentru desțelenirea terenurilor necultivate din Ardealul ocupat de unguri

Budapesta, 28 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. transmite:

Pentru desțelenirea provizorie a unor terenuri rămase necultivate din partea de Nord a Transilvaniei, guvernul a ordonat numirea unor curatori.

Acești curatori vor fi considerați, în conformitate cu dispozițiile codului penal, ca funcționari publici, fiind obligați ca pe tot timpul duratei funcțiunei lor să prezinte în fiecare an dări de seamă asupra activității lor.

Mărfurile braziliene confiscate de englezi au fost eliberate

Rio de Janeiro, 28 (Rador). — Corespondentul agenției „DNB" transmite:

Se anunță oficial că ministerul de externe al Braziliei a primit o notă dela ambasadorul Angliei, în care se arată că mărfurile braziliene confiscate la Port of Spain de pe bordul vaporului „Buarque" au fost eliberate în urma reclamației ministerului de externe al Braziliei din 7 Decembrie.

„Gazeta de Noticias" exprimă satisfacția că prin atitudinea energică, adoptată de guvernul brazilian, două din cele trei acțiuni arbitrare, săvârșite recent de Anglia contra Braziliei, au fost reparate. Dar — continuă ziarul — Anglia n'a dat satisfacție pentru chestiunea cea mai gravă, anume chestiunea vasului „Itape". Și în acest caz, Brazilia va trebui să ceară satisfacție completă pentru violarea suveranității sale și nu trebuie să se mulțumească cu propuneri de mediațiune.

OBICEIUL CIUDAT AL SOLDATULUI MAGHIAR

Lecțiunile istoriei și ale justiției

de R. SEIȘANU

„Soldatul maghiar are ciudatul obicei să nu părăsească locul pe care s'a instalat, atâta vreme cât dreptul și justiția cer prezența lor", — a declarat mai acum câtva timp contele Csaki, ministrul de externe al Ungariei.

Sub această formă de maximă, sau de comandament, contele Csaki a avut probabil intenția patriotică, să exprime ideia forței militare maghiare pusă în serviciul dreptului, în opoziție cu cealaltă maximă: forța primează dreptul.

Dacă ne referim la istoria Ungariei, constatăm că această maximă, sau comandament, n'a corespuns, nici situațiilor de fapt și de drept; după cum n'a fost aplicată în cursul evenimentelor.

Dacă soldatul maghiar are ciudatul obicei să nu părăsească locul pe care s'a instalat, adică, în termeni militari, pe care l-a ocupat, istoria ne dezvăluе că evenimentele sunt și ele caprițioase, căci de multe ori, ele n'au ținut seama de acel obicei. După bătălia dezastruoasă de la Sajo, în 1241, armata maghiară a fost distrusă de tătari și regele Ungariei a fugit din țară. Pentru câtva timp Ungaria a dispărut ca stat organizat, căci n'a mai avut nici forțe armate care să-l apere; nici rege, căci dispăruse peste frontieră și nici guvern.

A intervenit însă retragerea precipitată din Europa a armatelor mongole, din cauza morții lui Seusis han, care a îngăduit regelui Jugar să se înapoieze fără teamă, la Buda împreună cu nobilii curteni, care scăpaseră teferi, tot prin fugă, după dezastrul de la Sajo, și astfel Ungaria a putut face iarăș figură de stat.

Un alt eveniment tragic în istoria Ungariei a fost cel din 1526, când armata maghiară, fiind nimicită la Mohacs de Turci, ungurii au rămas fără țară, fără armată și fără rege.

Atunci o mare parte din Ungaria a fost transformată într'un pașalâc turcesc; Buda, fosta reședință strălucitoare a regelui Matei Corvin, românul, a ajuns capitala vilaietului cu același nume și reședința unui pașă, iar partea occidentală a fostului stat ungar, a trecut sub dominația Austriei. Aproape 200 de ani Ungaria n'a mai figurat pe harta Europei ca stat independent, ci ca simplu vilaiet al imperiului otoman, după cum o dovedește și harta pe care am reprodus-o noi, după marele lexicon maghiar Revai, acum câtva timp, a Europei centrale și orientale din 1699.

In acea hartă însă Transilvania nu este vilaiet turcesc, ci un mare principat aproape independent.

In epoca noastră, în 1919, când Ungaria sovietizată de Bela Kun, trimisese armata sa roșie, împotriva Românilor, armata noastră a intervenit ca să distrugă focarul comunist și să restabilească ordinea în acea parte a Europei centrale. Soldatul român a ocupat atunci o mare parte a Ungariei și capitala ei, Budapesta. In urma acelei cam-

(Continuare în pagina 2-a)

Se reduce simțitor numărul trenurilor de călători

Un nou orar al trenurilor se va publica

Direcția generală c. f. r. ne trimete următorul comunicat:

„Din cauza înzăpezirii liniilor și a nevoilor de aprovizionare a unor orașe și regiuni, numărul trenurilor de călători se va micșora cu începere dela 1 Ianuarie 1941, ora 0.

Noul orar al trenurilor de călători se va comunica prin ziare și radio.

Pentru a evita aglomerațiile în trenuri, publicul este rugat să renunțe la maximum posibil la călătorii, — aceasta pentru un scurt interval de timp.

Revenirea la mersul normal de trenuri se va anunța la timp".

SORCOVA, VESELA!..

Negustorii de sorcove, în fața prăvăliilor lor improvizate, vând sorcove, bucuria copiilor..

CHIPURI DIN ARDEALUL ROMÂNESC

Copii de gospodari români din Țara Hațegului